

Станислав ПЕТКОВСКИ

"ПУШИРАЊЕ"

Веќе на почетокот од оваа 2006 година, изборна година и "пост-кандидатска", ние граѓаните на Република Македонија се соочуваме со нови пре-дизвици. Почнувајќи веќе од 1.1. 2006 година, како никогаш до тогаш, се "разлетаа" инспекции и ревизии на просторите "затворени", дали тие полни со чад и дали здравјето на "непушачките" граѓани е загрошено во затворените простории. Се чини дека токму на дело се покажува нашата држава во спроведувањето на своите закони, па дури и кога не се добро подготвени и дури и кога не се довршени. Ефектот е очигледен, се дискутира и граѓаните, главно, се делат на две партии: ПУШАЧИ и НЕПУШАЧИ. Ако ништо друго, не ни беше здодевно во постЕУфоричните новогодишни денови, ниту нам, а особено на сопствениците на кафеаните, кафулињата и хотелите. Веќе во првите утрински, јануарски студени и здодевни денови се планираа простори, табли за непушење и сл.

Особено, традиционално, секој закон најревносно се применува во круг од еден километар од Собранието т.е. во строгиот центар на Скопје. Се чини дека сепак има промени, а тоа е дека и во најстрогите центри на поголемите градови на Македонија се применува со иста "бескомпромисна" жестина, во големите институции, угостителски објекти и слично, особено ако се "достапни" за службениците од власта.

Во другите делови на нашата "ГОЛЕМА" држава, каде што не допираат и основните закони, таму нема ниту да слушнат за овој закон.

Сепак, се чини ако во одредени општествени системи се применуваат законите во врска со степенот на развојот на општествените односи, ме чуди токму тоа: како може еден закон, токму така, едноставно да се препишува, без да се почитува специфичноста на основните одлики и навики на менталитетот кај луѓето на кои се применува? Подготовката за овој Закон трае веќе две години, а сепак во првите денови на 2006 година

многу работи не беа јасни и самите инспекции имаа "своје толкување". Дали нашето општество е доволно богато за примена на овој Закон? Дали може поради недостаток на други карактеристики на општеството, вакви закони кои произлегуваат од развиени општества и стандарди, токму со законот да се постигнува ПРИВИД или ИЛУЗИЈА за некаква си развиеност. Очигледно постојат многу дилеми:

Првата дилема е: "Ми ги сака парите државата, но не ми го сака чадот?" Пушењето не е забрането, но е забрането во јавни установи. Што е тоа кога нешто е забрането, како може вака половично да е забрането? Колку е кафеаната типично јавно место како другите установи и дали сопствениците имаат можност за избор со овој закон? Лесно, поради тоа што и тутунот и акцизите од продажбата на цигари се вреден потенцијал, кој на секоја држава ѝ е потребен, тогаш сепак парите се битни но, исто така, и формата. Државата или законодавците сметаат на ЗАВИСНОСТА на пушачите, дека ќе се "СНАЈДАТ" и во вакви околности, независно што истовремено ги третира како "наркомани", но бизнисот и "карот" од него и натаму дебело го наплатава.

Втора дилема е: Кој ќе го компензира "отсуството" на пушачите од одредени јавни објекти - кафеани, каде сигурно ќе се најдат погодени и ќе ги одбегнуваат. Така, прометот на кафеаните ќе опадне. Можеби треба да се категоризираат објектите за таканаречени "кеифови" и објектите каде луѓето навистина сакаат во убава и здрава атмосфера да јадат, зборуваат, без некој да им "ЧАДИ" одоколу. Но, поимот угостителски е и некого да го нагостиш. Ако во некоја кафеана одат 90 отсто пушачи и 10 отсто непушачи, поради што само правата, локално, во таа кафеана, правата на 10 проценти од гостите ги надвладуваат правата на 90 проценти од гостите да бидат нагостени, доколку веќе ПУШЕЊЕТО НЕ Е ЗАБРАНЕТО? Ако на оној кој не пуши, му е зачадено, а НА ТОА МЕСТО пушат 90 отсто од луѓето - "ШТО СЕ ПИКА ТАМУ!" Тогаш, дали можат одредени угостителски објекти ед-

ноставно да се регистрираат како "УГОСТИТЕЛСКИ ОБЈЕКТ ЗА ПУШАЧИ", внатре на таблите ќе биде запишано дека е забрането "непушење". Особено, она што би личело европски е дека тогаш секој непушач, доколку сепак инсистира да влезе (или да се зачлени) во тој објект, корисно би било да потпише изјава дека влегува на свој ризик. Или, поради што не би биле така категоризирани објектите, па оној кој е за здравје, нека не ризикува и нека оди во кафеана во која не се пуши. Вака ми се чини дека сега ќе се пуши, само што тоа ќе биде ЗАБРАНЕТО. Најпосле, угостителските гасди инвестирале свои пари во објектите, а законодавците им ги СЕЛЕКТИРААТ гостите и им ги диктираат условите. Ризикот е на угостителите, а хуманоста на законодавците.

Дилема нема за јавните објекти кои не се од угостителски карактер, В РЕД Е ТАМУ ДА НЕ СЕ ЧАДИ! Тоа се објектите на државата т.е. на законодавецот, така што таа има право она што го прокламира и да го диктира. Но, во приватните објекти од јавен карактер, кои остваруваат профит од бројот на "нагостени" гости - кафеаните, не е оставена можност за слободен избор. Загрозени се човековите права, токму за слободен избор и основното право за загарантирана верска и партиска припадност, во конкретниот случај метафорично "пушачка припадност"- ако веќе тоа не е забрането со закон.

Како и да е, ниту ова не е најважно, важен е манирот на државата дека најангажирана е за примена на периферни закони, кои дури не се ниту толку важни за развој на општеството - како што е овој закон, или во сообраќајот "вози со светла преку ден" (што за сончеви држави, како нашава, е неважно, за разлика од земјите во Скандинавија), или "врзаност со појаси". Така, државата ја чувствуваме во тие сегменти кои не ни го подобруваат квалитетот на живеење, за кои не е потребно "копање" по ризичните подрачја или структури, туку примена врз "пучанството", дисциплинирање на дисциплинираните. Така, и ние, преку тие активности ете, си имаме ред и мир, А КАРВАНОТ СИ ОДИ.